

AS

POLISH

Unit 1 Reading and Writing

Insert

Text to be used when answering **Section 1**

Text for use with **Section 1****Rok 2017 – rokiem Josepha Conrada-Korzeniowskiego**

Conrad to pisarz, który porzucił swoje środowisko, swój język, rodzime formy życia i wybrał sobie nową ojczyznę z jej tradycjami i kulturą, stając się klasykiem nowoczesnej prozy brytyjskiej. Mimo świetnej znajomości języka i kultury francuskiej wybrał Anglię. Wielbił ją za połączenie tradycjonalizmu z nowoczesnością, tolerancję, a także ekspansywność. Wybierając Malaje jako świat swoich pierwszych utworów, wybrał temat, którym mógł zainteresować brytyjskiego czytelnika. Życie na morzu oraz w koloniach Azji, Ameryki Południowej i Afryki stało się odtąd tematem jego literatury. Podróże zrobiły z niego pisarza. Zbuntował się przeciw swojej młodości i potężnemu wpływowi środowiska, w którym dojrzewał. Młody Conrad czuł, że nie da się pogodzić miłości do Polski i do świata. Depresyjny charakter w połączeniu z przeświadczeniem o beznadziejnej sytuacji Polski wzmocniły w nim przekonanie, że inne życie jest możliwe. Chociaż dzieciństwo i wczesna młodość wcale tego nie zapowiadały.

Conrad – syn Apolla Korzeniowskiego, pisarza, tłumacza i wielkiego działacza niepodległościowego i Ewy z domu Bobrowskiej – był dzieckiem urodzonym „w kajdanach”. Od wczesnego dzieciństwa żył w świecie wypełnionym cmentarnym patriotyzmem: „Ma żalobną sukienkę i inaczej go do kościoła nie prowadzę” pisała matka. Po zesłaniu rodziców z dzieckiem w 1862 roku do Rosji jeszcze się to nasiliło. Trudno nam pojąć umysł dziecka dojrzewającego wśród zesłańców, w atmosferze patriotycznej gorączki, heroizmu i romantycznej poezji. Na zesłaniu (1865) stracił matkę, a w cztery lata później 12-latek szedł w Krakowie za trumną ojca. Wpływ wuja-opiekuna Tadeusza Borowskiego, pragmatysty niechętnego działalności niepodległościowej, nie tłumaczy w pełni, jak to się stało, że kandydat na powstańca i zesłańca wyzwolił się z polskiego obowiązku ofiary. W wieku 17 lat wyjechał do Marsylii, by pływać na statkach, a dwadzieścia lat później został angielskim powieściopisarzem.

Kombinacja wpływów ojca i wuja dała mu rzadką osobowość. Zostały mu po ojcu na pewno szlachetna nerwowość, niechęć do despotyzmu, brak wiary w historyczną sprawiedliwość. Jednak pierwszą książkę zadedykował „Pamięci T.B.” czyli wujowi sceptykowi, realście niechętnemu romantycznym szaleństwom. Wydawca Conrada wspomina: „Nigdy nie widziałem człowieka tak po męsku żywotnego, a zarazem tak kobieco wrażliwego.” Te dwa tak różne autorytety ukształtowały kluczowe konflikty jego prozy: wierność sprawie oraz etykę obowiązku zawodowego.

Nerwowy, z początkami depresji, młody Conrad nie miał określonych planów życiowych. Wuj widział w nim marynarza i handlowca. Wiele lat minie zanim zostanie angielskim oficerem marynarki handlowej. Jedno jest pewne, że bez tego zajęcia nie byłoby Conrada pisarza. W marynarce nauczył się języka, a dzięki pracy na statkach zyskał obywatelstwo angielskie i zdał egzamin kapitański. Jednak prymitywne warunki, niskie pensje, nuda, niski poziom marynarzy, konflikty między Anglikami a cudzoziemcami zniechęcały go do tego zawodu, którego zresztą nie traktował Conrad jako celu życiowego. Jego wyprawa jako kapitana parowca do Konga Belgijskiego, w której szukał przygód i zarobku, była rozczarowaniem. Odkrył tam prawdziwy obraz kolonializmu i przeżył cztery ataki febry i dezynteryę. W ostatnich latach na morzu Conrad zaczyna pisać, wraca do Anglii, gdzie zakłada rodzinę z Jessie George i poświęca się pisarstwu.

Conrad pisarz

Twórczość Conrada to głębokie studium upadku białego człowieka poddanego presji tropikalnej przyrody, samotności, alkoholu, pokusy szybkiego zysku i wszechobecnej przemocy. Te specyficzne warunki stały się w jego powieściach tłem do rozważań na temat granic moralnych i etycznych – konieczności dokonywania trudnych wyborów w sytuacjach ekstremalnych, poszukiwania granic między dobrem a złem, prawdą i fałszem. Szukanie odpowiedzi na pytanie czym jest honor człowieka – wszystko to ma wymiar ponadczasowy. Nic dziwnego, że jego twórczość doczekała się wielu adaptacji filmowych: *Lord Jim* (1965) – reż. Richard Brooks, *Smuga cienia* (1976) reż. A. Wajda, *Czas Apokalipsy*, na podstawie *Jądra ciemności* (1979) – Francis Ford Coppola z Martinem Sheenem i Marlonem Brando, i *Jądro ciemności* reż. Nicolas Roega z Johnem Malkovichem.

Copyright information

For confidentiality purposes, from the November 2015 examination series, acknowledgements of third party copyright material will be published in a separate booklet rather than including them on the examination paper or support materials. This booklet is published after each examination series and is available for free download from www.aqa.org.uk after the live examination series.

Permission to reproduce all copyright material has been applied for. In some cases, efforts to contact copyright-holders may have been unsuccessful and AQA will be happy to rectify any omissions of acknowledgements. If you have any queries please contact the Copyright Team, AQA, Stag Hill House, Guildford, GU2 7XJ.

Copyright © 2018 AQA and its licensors. All rights reserved.